

MONITORING ŠKŮDCŮ POLNÍ ZELENINY

24. TÝDEN (13.6.2022)

Kamil Holý

Výzkumný tým č. 20: Integrovaná ochrana zemědělských plodin proti škůdcům

Výzkumný ústav rostlinné výroby, v.v.i.

Zprávy jsou zveřejňovány v Zelinářském zpravodaji, na Rostlinolékařském portálu a umístěny na webových stránkách VÚRV: www.vurv.cz - záložka [Poradenství](#). Monitoring je podpořen z prostředků MZe - NAP (Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů).

Výskyt škůdců

Pokračuje migrace molice vlašovičnickové, objevuje se poškození od housenek zápředníčka a můr. Do brukvovité zeleniny naletují další mšice, ale kolonie zatím sporadicky, třásněnek ubylo. Riziková zůstává mandelinka bramborová. Ustává nálet můr, ale v porostech nadále vajíčka a housenky.

Pondělní silné srážky smyly z rostlin pouze část škůdců, hodinu po dešti, po vyjasnění, se znovu obnovil přilet molic a mšic do porostů. Předpovídané vysoké teploty urychlí vývoj i migraci škůdců a zkomplikují použití pyretroidů.

Po mírné zimě a střídavém počasí je výskyt škůdců odlišný v závislosti na regionu i v rámci pozemků na jednom katastru. Na jedné lokalitě druh škodí, na jiné je pod prahem pozorovatelnosti - nepodcenit monitoring.

Brukvovitá zelenina - pokračující migrace molice vlašovičnickové nahradila ztráty jedinců po předchozím ošetření, pokud se na pole nejde krátce po aplikaci, může se zdát, že ochrana nefungovala. Líhnou se nové housenky zápředníčka, na neošetřovaných porostech krátce před sklizní viditelné poškození listů s několika housenkami/list, housenky z první vlny se začínají kuklit, líhnutí nových zápředníčků bude pokračovat z předchozího kladení. Housenky můr méně významné než zápředníček, v porostech nové snůšky, budou škodit i nadále. Třásněnek ubylo, nejspíše v důsledku ochrany proti molici. Ubylo i mšic, které jsou citlivější k ochraně než molice, starších kolonií minimum, převažují nově přilétlí dospělci. Dřepčící téměř nejsou.

Ostatní zelenina - přetrvává tlak mandelinek, po ošetření naletují noví dospělci. Na cibuli jsou třásněnky, které mohou na porostech z podzimu škodit. Končí let osenice polní, početnost v lapácích spíše podprůměrná, poškození housenkami je méně rizikové, ale v oblastech škodlivého výskytu je třeba náchylné plodiny (celer) kontrolovat do konce června. Na chřestu dospělci a vajíčka chřestovníčka obecného. Na řepě místy mšice maková.

Riziková: Molice, mšice, mandelinky, třásněnky, housenky motýlů

Molice vlašovičnicková

- pokračuje hromadná migrace do porostů brukvovité zeleniny, noví dospělci dokáží i do druhého dne nahradit uhynulé po ošetření, pak je nutné zkrátit interval ošetření. Nymfy zatím nejsou.

Monitoring - dospělci na spodní straně listů, vajíčka nejprve bílá na bílém kruhovém podkladu, později tmavou. Nymfy ploché, přísáté k podkladu.

Ochrana - nejcitlivější k insekticidům jsou dospělci, postačí smíchat pyretroid s olejem a dobře ošetřit i spodní stranu listů. V současné době je většina rostlin ještě malá - postřík snadněji pronikne k ukrytým molicím. Frekvenci postříků volit v závislosti na rychlosti přiletu nových molic. Migrace bude trvat cca 1 měsíc, je třeba nevyplýtvat účinné přípravky proti nymfám a pupáriím předčasně.

Zápředníček polní

- místy vysoké výskyty housenek, další se budou líhnout z předchozího kladení. Početnost dospělců ubyla, z části po ošetření i končící 1. generací. Objevují se první kukly, které jsou parazitovány lumky.

Monitoring - odchyt dospělců do feromonových lapáků. Housenky na spodní straně listů, při žíru zůstává horní pokožka listu často nepoškozena (skeletování).

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům.

Housenky můr

- pokračuje kladení vajíček různých druhů můr (m. kapustová, zelná, kovolessklec gama a další) v různých plodinách, početnost housenek nižší, další se budou postupně líhnout.

Monitoring - vajíčka a housenky na spodní straně listů. Sledovat odchyt dospělců do nejbližších světelných lapáků ze sítě ÚKZÚZ, porovnat početnost s početností v předchozích letech. Odchyty jsou na Rostlinolékařském portálu.

Ochrana - cílit na mladé housenky krátce po vylíhnutí, které jsou nejcitlivější k insekticidům a současně způsobují nejmenší škody.

Dřepčící r. *Phyllotreta*

- přetrvává vysoká variabilita ve výskytu - na některých lokalitách škodí, v jiných oblastech porosty téměř bez jediného brouka (špatné přezimování), ale i tam dochází k pozvolnému nárůstu.

Monitoring - přítomnost dospělců nebo požerky na rostlinách.

Ochrana - ošetřit porosty v závislosti na výskytu/škodách. Nepřímou metodou ochrany je výsev hořčice na souvraticích a v manipulačních uličkách (**lapací rostliny**), hořčice část dřepčících odláká od zelenin a v ní můžete použít přípravky s dlouhodobější účinností, které nelze kuli reziduí použít na rostliny krátce před sklizní (např. u kedluben).

Mšice

- pokračuje přilet mšic do brukvovité zelenině, ale ochrana proti mšici reguluje i mšice, proto zatím žádné velké kolonie nejsou. Na ostatních druzích zelenin mšic méně, m. maková je občas na řepě.

Monitoring - mšice často na spodní straně listů nebo na nejmladších částech růstových vrcholů.

Ochrana - na brukvovité zelenině spojit s mšicí a dalšími škůdci. Mšice ukryté

v začínajících hlávkách mohou být hůře zasažitelné - zkontrolovat účinnost zásahu.

Třásněnky

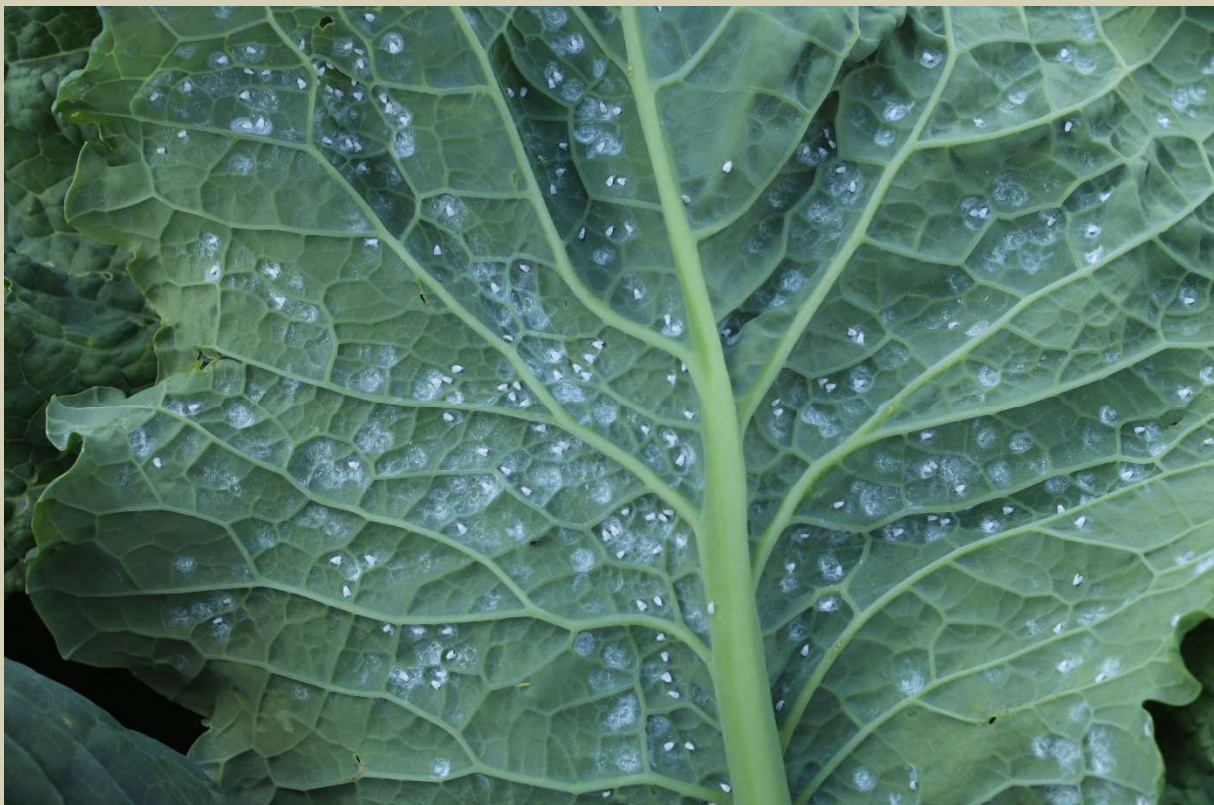
- početnost dospělců na brukvích se snížila, nejspíše v důsledku ochrany proti mšicím, ale nálet ještě neskončil. Na cibuli dospělci a nymfy, na porostech z podzimu poškození listů.

Monitoring - u cibule jsou dospělci i nymfy nejčastěji ukryté mezi nahloučenými listy nebo volně na listech. Posátá místa jsou bělavá, s černými kupičkami trusu, na starších rostlinách může posátí připomínat plíseň - lupou hledat mladé nymfy. Na brukvovité zelenině jsou třásněnky na spodní straně listů nebo v hlávkách.

Ochrana - pouze při vysokém výskytu při poškození listů sáním (vada vzhledu). U zelí zabránit vniknutí do tvořících se hlávek - nízká účinnost ochrany.

Užitečné organismy

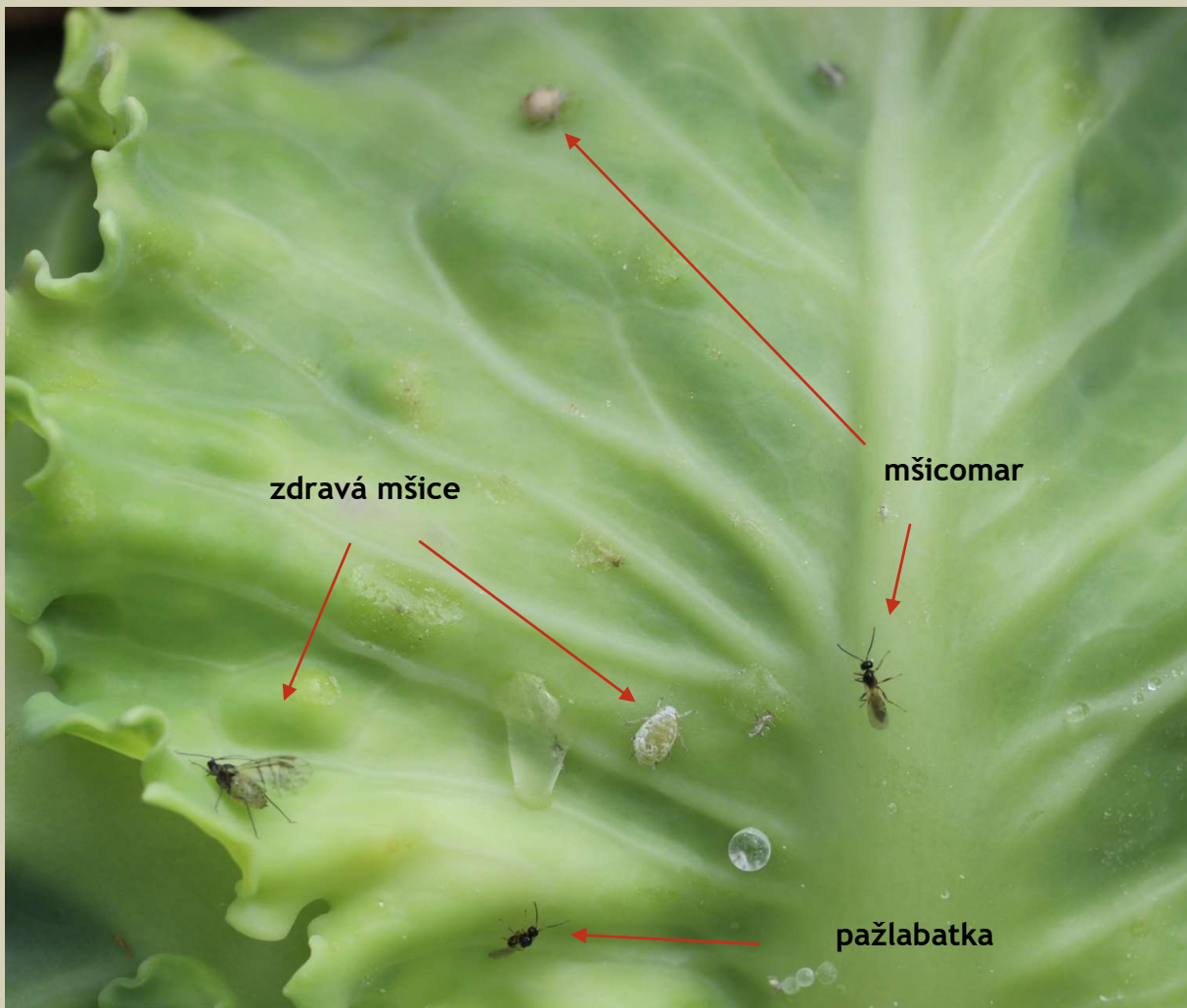
- kukly západníčka jsou parazitovány lumky rodu *Diadegma*, parazitace housenek lumčíky zatím nezjištěna. Za mšicemi se do porostů stěhují slunéčka a mšicomaři, které následují i jejich hyperparazitoidi (pažlabatky). Občas i larvy pestřenek. Zvyšuje se početnost blanokřídlých parazitoidů. Častí jsou síťoví pavouci.

Nově přilétlé molice dokáží rychle nahradit uhynulé jedince po ošetření, při silném náletu je nutné zkrátit interval ošetření

Mšic zatím málo, reguluje je ochrana proti molici, ale noví dospělci stále naletují

Mšice lákají do porostů mšicomary, kteří přemění parazitovnou mšici v mumii. Přítomnost mšicomarů naopak láká pažlabatky z podčeledi Charipinae, které parazitují mšicomary uvnitř mumie.

Děrované listy kedlubnů od housenek zápředníčku

Housenka zápředníčka krátce před kuklením a 2 parazitované kukly (uvnitř zámotku prosvítá kokon lumka rodu *Diadegma*). Ve výřezu neparazitovaná kukla.

Ponechání nesklizených rostlin (lapací rostliny) odláká část škůdců od produkčních ploch, do prořídleho porostu nalétnou mšice, molice i motýli. Termín zorání v současné době řídit podle kuklení zápředníčků, respektive líhnutí dospělců z kukel.

Pokračuje kladení mûr a líhnutí housenek. Vpravo m. kapustová v lapáku se zelenými vajíčky.

Výskyt užitečných organismů podpoří ponechání kvetoucích plevelů na souvratích. Kvetoucí heřmánkovce a „bodláky“ přilákají k porostům dospělé pestřeny aj., které při výskytu mšic vykládají vajíčka na zeleninu.

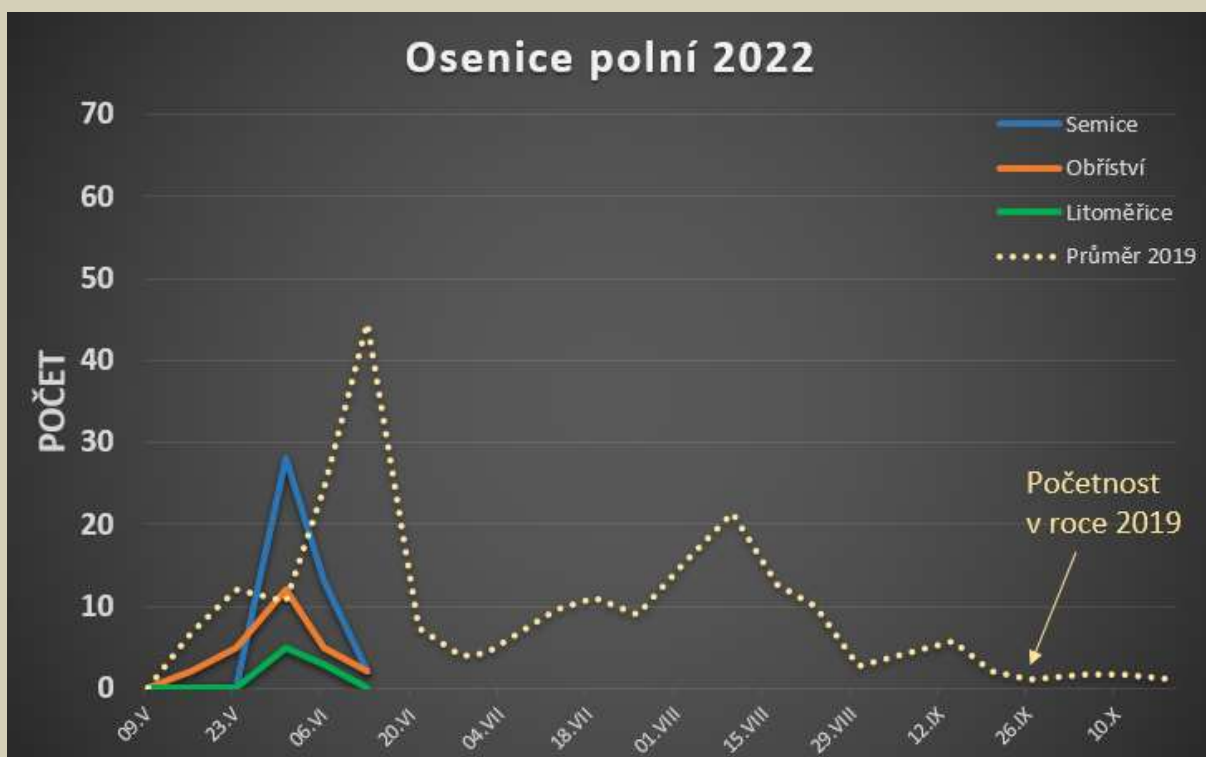
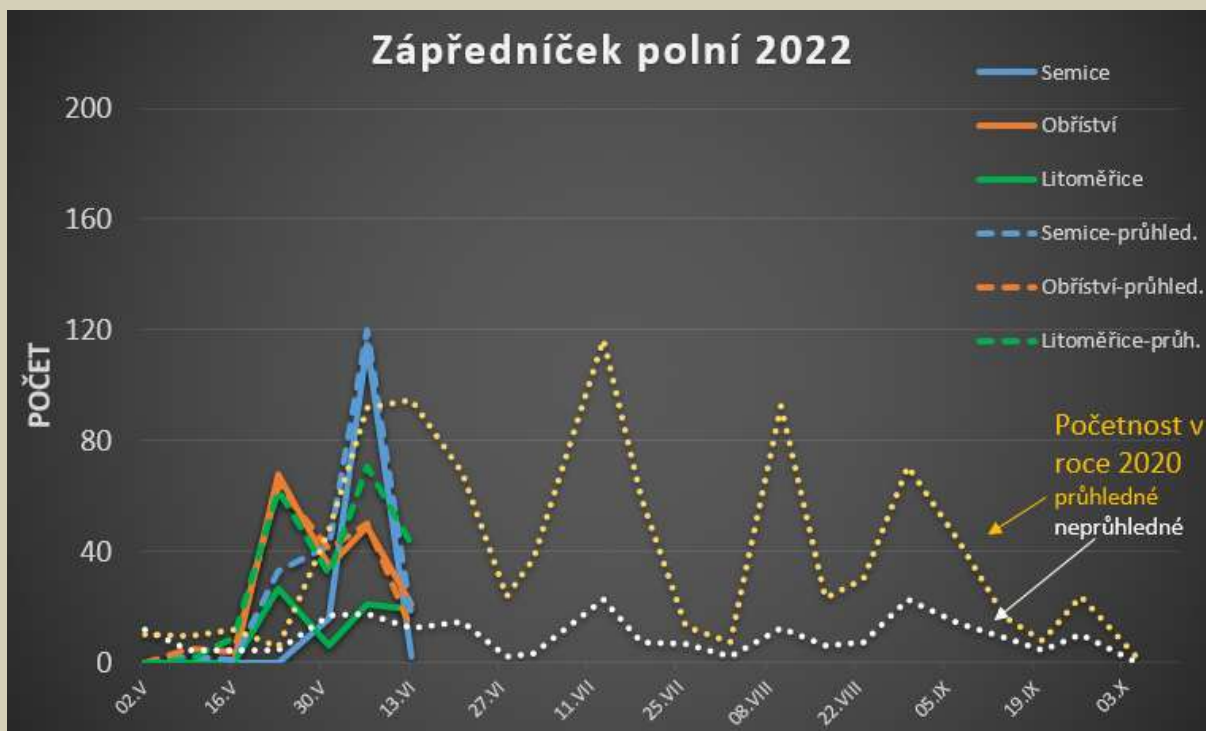
Malá larva pestřeny - v porostech vzácně, primárně na mšicích, později loví i dospělé molic

Odchyt osenice polní a zápředníčka do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozích letech (průměr ze všech 3 lokalit)
- zápředníček - čárkovaná čára (průhledný lapák), plná čára (neprůhledný lapák) - rozdíly v odchycích na stejné lokalitě

Osenice - odchyt v lapácích zatím průměrný, konec letu 1. generace

Zápředníček - objevují se malé housenky, někde již výrazné poškození listů, dospělců v porostech ubylo

Odchyt můry kapustové do feromonových lapáků v roce 2022

- tečkovaně - průměrný odchyt v předchozím roce (průměr ze všech 3 lokalit)
- dospělci 1. generace nadprůměrně početní, začínají škodit housenky z prvních snůšek (spolu s housenkami m. zelné), škodlivost se bude zvyšovat
- 1. generace škodí především na listech, ale může poškodit i hlávky, pokud již budou narostlé

